

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează spre examinare Parlamentului, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

1. Proiectul de lege
2. Nota informativă

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>171</u>		
"05"	<u>05</u>	20 <u>22</u>
Ora		

Deputați în Parlament

Valentina MANIC

Blaric
S.L. Gonda Șef
Rascașu Julia
D. Aloia
Adrian Belii
Fancu Maria
Ana Oplușe
Victoria Caracu
Lume Păsat

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului (Monitorul Oficial Nr. 54-55 art. 378), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 11, alin (4) se completează cu pct. 2¹ cu următorul cuprins:

„2¹) pentru ambalajul primar din materiale plastice (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29 și 3923 30), care conține sare iodată (clasificat la poziția tarifară 250100911):

peste 0,9 litri sau peste 0,9 kg greutatea produsului pînă la 1,9 litri inclusiv ori pînă la 1,9 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,22 lei
---	------------	----------

”

Articolul II. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Se introduce articolul 272² cu următorul conținut:

„**Articolul 272².** Încălcarea modului de depozitare, comercializare și ambalare a sării iodate

(1) depozitarea și comercializarea de către agenți economici a sării iodate cu o concentrație necorespunzătoare de iodat de potasiu pentru consumul uman

se sancționează cu amendă de la 40 la 140 unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) reambalarea sării iodate de către agenții economici din saci în ambalaje mici de 1 kg

se sancționează cu amendă de la 100 la 300 unități convenționale aplicată persoanei juridice, iar la repetarea abaterii se va anula autorizația de funcționare”.

2. La articolul 414, alineatul 1), după textul „art. 269-271,” se introduce textul „art. 272²,”.

Articolul III.

(1) Prezenta lege intră în vigoare după 1 lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, la expirarea termenului de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va adopta modificările necesare la legislația în vigoare, în vederea punerii în aplicare a prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte
normative

I. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege este elaborat de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova.

II. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Acest proiect de lege a fost elaborat în baza analizei pieței de import și de comercializare a sării iodate în Republica Moldova, precum și în baza informațiilor obținute de la autoritățile de supraveghere (precum Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Ministerul Sănătății), Serviciul Vamal și autoritățile fiscale, privind încălcările potențiale și existente aferente ambalării și asigurării concentrației corespunzătoare de iod în sarea comercializată.

În urma unor investigații și a informațiilor obținute de la autoritățile competente, au fost identificate trei fenomene principale pertinente: **[1]** cazuri în care sarea iodată este reambalată din saci mari neermetici în ambalaje de 1 kg, precum și comercializarea pe raft a sării iodate în ambalaje neermetice de carton; **[2]** statistica și cantitatea importurilor trădează o discrepanță majoră între cantitatea de sare iodată și neiodată importate. Concomitent, acest al doilea fenomen a trezit suspiciunea eschivării agenților economici de la plata taxei pentru poluarea mediului pentru ambalajul de 1 kg din materiale plastice, rezultând, în final și bănuiala că sarea importată neiodată este comercializată ca sare iodată, ceea ce înseamnă, pentru consumator, un produs final de calitate proastă; **[3]** inexistența unui agent constatat și a unor sancțiuni care să fie aplicate în cazul depistării încălcărilor sus-menționate.

Conform informației obținute de la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), pe parcursul ultimilor ani au fost depistați agenți economici care, încălcând prevederile HG nr. 596/2011 cu privire la aprobarea unor măsuri de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod, fie au practicat activitatea de reambalare a sării iodate din saci în ambalaje de 1 kg, fie importă și comercializează sarea în ambalaje neermetice de carton, încălcând astfel repetat prevederile HG nr. 596/2011 care stipulează: „Sarea alimentară iodată se ambalează în ambalaje ermetice din polipropilenă sau polietilenă de

densitate înaltă, care asigură conservarea nivelului prescris de iod pe durata termenului de valabilitate a sării alimentare iodate”.

Prin urmare, Codul contravențional actual necesită completări urgente în vederea stabilirii unor sancțiuni pecuniare atât pentru reambalarea sării iodate, cât și pentru comercializarea/depozitarea acesteia cu o concentrație necorespunzătoare de iod. Mai mult, este imperios necesară și identificarea unei autorități cu atribuții în vederea constatării și sancționării respectivelor încălcări.

În ceea ce privește tendințele cu privire la importul de sare pe teritoriul Republicii Moldova, pentru ultimii ani, se constată o reducere drastică a cantității de sare iodată în raport cu sarea neiodată. În acest sens, datele Serviciului Vamal indică o discrepanță majoră între aceste două categorii. În ultimii trei cantitatea de sare iodată importată s-a redus de mai bine de trei ori, ceea ce reprezintă o tendință alarmantă pentru aportul de iod pentru sănătatea populației.

Tabelul 1. *Cantitatea de sare importată (2019-2021)*

Tipul de sare	2019	2020	2021
Sare iodată (tone)	16.400	4117	5031
Sare neiodată (tone)	115.800	18.500	18.464

Sursa: *Serviciul Vamal al Republicii Moldova*

Această tendință contravine obiectivelor expuse în HG nr. 596/2011 cu privire la aprobarea unor măsuri de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod privind universalizarea sării iodate.

În ceea ce privește subiectul taxării, până în anul 2016 inclusiv, la importul sării alimentare iodate nu era aplicată nicio taxă pentru ambalajul primar de 1 kg, fiind supus taxării doar ambalajul mare (care grupează aproximativ 25 pachete a câte 1 kg). Odată cu anul 2017, au fost operate modificări la Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului, fiind inclusă o nouă modalitate de calcul a cotei pentru ambalajul primar din materiale plastice. Astfel, ambalajul mic de 1 kg al sării iodate a început să fie taxat, inițial, cu 0,85 lei / bucată (din 2017), ulterior taxa fiind mărită la 1,02 lei / bucată (din 2019). În consecință, agenții economici importatori de sare iodată au fost descurajați de la importul acestui produs anume în ambalaje de

1 kg, taxa respectivă fiind una mare comparând-o cu taxa percepută per ambalaj de 25 kg, care constituie doar 3,6% din costul ambalajului, conform Anexei nr. 8 a aceleiași legi. Prin urmare, descurajarea de la importul sării iodate în ambalaje din materiale plastice de 1 kg creează tendințe premergătoare pentru eschivarea de la plata acestei taxe sau, și mai mult, recurgerea la metode ilegale de ambalare și comercializare menționate mai sus.

Eschivarea de la taxa pentru ambalajul respectiv se reflectă și în datele Sistemului Informațional al Serviciului Fiscal de Stat privind sumele încasate ale taxei pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului. Tabelul de mai jos include principalele companii moldovenești importatoare de sare iodată, și sumele modeste încasate în perioada anilor 2017-2020, după cum urmează:

Anul	2017 (mii lei)	2018 (mii lei)	2019 (mii lei)	2020 (mii lei)	Total (mii lei)
	8.27	12.01	9.12	11.02	40.42
	0.84	2.79	9.71	3.69	17.02
	14.83	16.95	24.64	0.20	56.61
	229.11	227.62	194.67	245.41	896.80
	0	0.16	0	0	0.16
Total	253.05	259.386	238.14	260.32	1010.896

Sursa: *Serviciul Fiscal de Stat*

Aceste date indică încasări de 252.7 mii lei în mediu pe an, iar pe parcursul celor 4 ani statul a încasat în bugetul său doar puțin peste 1 milion de lei, încasările fiind modeste. Spre exemplu, în anul 2021 s-au importat 5031 de tone de sare iodată. Estimând că doar 30%¹ din acest volum sunt unități de sare iodată cu masa de 1 kg, aceasta ar însemna că în 2019 statul urma să încaseze, aplicând taxa de 1,02 lei / pachet, aproximativ 1.479.705 lei

¹ Dacă asumăm că încasările de 250.000 MDL sunt doar din taxa de 1.02 MDL pentru 1 kg de sare iodată (aproximativ 4.8% din toată sarea iodată importată din anul 2021), aceasta ar însemna că lunar, consumul național ar constitui doar 20.424 pachetele de 1kg de sare – un rezultat nerealist. În 2014, numărul de gospodării a fost de 959 mii. Dacă asumăm că 300 de mii de gospodării consumă odată la 2 luni 1 kg de sare (mediu), atunci pe an se consumă 1,800,000 kg de sare iodată, ceea ce e 35% din totalul de sare iodată. Respectiv, 30% este o estimare realistă, chiar conform unor asumptii modeste.

($=5031*0.3*1000/1.02$). Or, în realitate, din datele prezentate, reiese că suma încasată a fost de 5.68 de ori mai mică.

Activitatea de reambalare pune sub semnul întrebării calitatea sării iodate supuse comercializării, prin prisma existenței unei concentrații necorespunzătoare de iod în sarea comercializată. Or, în confirmarea oficială scrisă a celui mai mare producător de sare iodată din Europa, ARTYOMSOL – companie de stat din Ucraina, fiind și, până recent, principalul furnizor de sare pe piața Republicii Moldova – sarea iodată se comercializează în ambalajul de origine al producătorului, pe motivul imposibilității păstrării concentrației necesare de iod în cazul efectuării altor operațiuni de modificare a ambalajului de origine.

Tulburările prin deficit de iod reprezintă o problemă majoră de sănătate publică la nivel mondial, afectând toate categoriile de oameni, în mod special copiii și femeile însărcinate, dar și cele care alăptează. La scară globală, aproximativ 2 miliarde de oameni suferă de deficit de iod².

În Republica Moldova, consumul de sare este unul ridicat, comparându-l cu media globală, atât la bărbați, cât și la femei, în timp ce aportul de iod este încă insuficient la una din trei persoane, deși se consideră că deficitul sever de iod se înregistrează rar la nivelul populației. Sarea consumată este, cel mai des, neiodată³. Iodarea sării reprezintă o politică preferată la nivel global pentru prevenirea deficienței de iod și a tulburărilor de sănătate asociate acesteia⁴.

Există tendințe îngrijorătoare cu privire la prezența deficitului de iod în rândul populației, ceea ce provoacă apariția unor boli grave de sănătate sau, în cel mai bun caz, sporește riscul apariției unor asemenea tulburări. În susținerea prevenirii acestor tulburări a fost aprobată HG nr. 596/2011 cu privire la aprobarea unor măsuri de eliminare a tulburărilor cauzate de deficitul de iod, care urmărește asigurarea și menținerea corespunzătoare a iodării sării ca strategie principală de sănătate publică. Unul din principalele scopuri ale acestui program național era ca până în anul 2015 să fie asigurate importul și plasarea pe piață a cel puțin 95% de sare alimentară iodată, precum și creșterea ratei de utilizare a acesteia până la cel puțin 90% dintre gospodări și menținerea durabilă a acestei rate.

Acest obiectiv este pertinent și în contextul modului de consum a sării iodate de populație. În Republica Moldova este o tendință obișnuită adăugarea

² Lazarus JH. The importance of iodine in public health. *Environ Geochem Health*. 2015;37:605–618. [PubMed] [Google Scholar]

³ D'Elia L, Obreja G, Ciobanu A, Breda J, Jewell J, Cappuccio FP. Sodium, Potassium and Iodine Intake, in A National Adult Population Sample of the Republic of Moldova. *Nutrients*. 2019;11(12):2896. Published 2019 Nov 28. <http://doi.org/10.3390/nu11122896>

⁴ https://cnmr.mc.insp.gov.ro/images/studiu_impact_HG.pdf

sării în alimente la masă și la gătit, precum și consumul de alimente procesate care au un conținut ridicat de sare, dar în cele mai multe cazuri se utilizează sarea neiodată ^{5 6}.

Prin urmare, date fiind aceste probleme de sănătate, incidența cărora este destul de ridicată în rândul populației, este cu atât mai importantă încurajarea populației să opteze pentru întrebuințarea sării iodate în alimentație.

Având în vedere toate cele prezentate mai sus, scopul final urmărit prin acest proiect de lege este încurajarea/sporirea consumului de sare iodată, prin introducerea sancțiunilor care se referă la reambalarea sării iodate și la necorespunderea concentrației de iod în sarea comercializată, cât și prin reducerea taxei pentru ambalajul de polietilenă. În acest sens, proiectul are următoarele rezultate-țintă:

- Introducerea de noi sancțiuni în Codul Contravențional;
- Desemnarea ANSA drept agent constatator al încălcărilor;
- Încurajarea importului sării iodate în ambalajul din polietilenă de 1 kg;
- Reducerea cantității sării neiodate comercializate utilizate în alimentație în schimbul sporirii consumului de sare iodată;
- Reducerea prețului final de comercializare a sării iodate în ambalaje de 1 kg și oferirea unui preț accesibil pentru consumator.
- Sporirea consumului sării iodate, în vederea realizării țintelor stabilite în HG nr. 596/2011 și a reducerii incidenței tulburărilor de sănătate cauzate de deficitul de iod al populației.

III. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Cu toate acestea, conform recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) din anul 1996, toată sarea alimentară, utilizată în gospodării și pentru prelucrarea alimentelor, trebuie să fie iodată, ca o strategie sigură și eficientă pentru prevenirea și controlul tulburărilor de deficit de iod în rândul populației ⁷.

⁵ D'Elia L, Obreja G, Ciobanu A, Breda J, Jewell J, Cappuccio FP. Sodium, Potassium and Iodine Intake, in A National Adult Population Sample of the Republic of Moldova. *Nutrients*. 2019;11(12):2896. Published 2019 Nov 28. <http://doi.org/10.3390/nu11122896>

⁶ National Center for Health Management Health Yearbook: Public Health in Moldova. [(accessed on 27 October 2019)];2015 Available online: <http://www.cnms.md/ro/rapoarteo>.

⁷ https://cnmrmc.insp.gov.ro/images/studiu_impact_HG.pdf

La nivel European, metoda de prevenire a deficitului de iod constă în iodarea universală a sării. Iodarea sării este strategia preferată de prevenire a deficitului de iod și este recomandată de OMS, UNICEF și Iodine Global Network (IGN) ca metoda cea mai avantajoasă din punct de vedere cost-eficiență⁸.

IV. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede reducerea taxei, conform legii nr. 1540/1998, pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului, taxă care se referă, mai exact, la ambalajul primar de 1 kg din materiale plastice (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29 și 3923 30), care conține sare iodată. Taxa se reduce de la 1,02 lei / pachet de 1 kg, așa cum este în prezent, la 0,22 lei / pachet de 1 kg.

De asemenea, proiectul de lege completează Codul Contravențional prin introducerea, în premieră, de sancțiuni pentru reambalarea sării iodate din unități mai mari în unități de 1 kg, precum și pentru depozitarea și comercializarea sării iodate cu o concentrație necorespunzătoare de iod. Totodată, se desemnează ANSA drept agent constatator cu atribuirea dreptului de a sancționa încălcările menționate.

V. Fundamentarea economico-financiară

Prezentul proiect de lege nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare. În același timp, impactul bugetar al acestui proiect de inițiativă legislativă este estimat pe baza a trei scenarii posibile (scenariul pesimist, neutru, și optimist), după cum urmează:

Variabile	Pesimist	Neutru	Optimist
Cantitatea de sare iodată importată (tone)	5031	9000	16.400
Procentajul de sare iodată importată în ambalaje de plastic de 1 kg (%)	20	35	50

⁸ WHO. Iodine and health. Eliminating iodine deficiency disorders safely through salt iodization: a statement by the World Health Organization. Geneva, World Health Organization; 1994 (http://whqlibdoc.who.int/hq/1994/WHO_NUT_94.4.pdf).

Taxa aplicată (lei)	0.22	0.22	0.22
Încasări la bugetul de stat (mii lei)	221.3	693.00	1,800.00

Din calculul prezentat, rezultă că pentru scenariul pesimist, drept referință fiind luată cantitatea de sare iodată importată pentru anul 2021, încasările la bugetul de stat sunt doar cu aproximativ 30 mii lei mai mici decât media încasărilor, pentru anii 2017-2020, ale principalelor companii importatoare de sare iodată. Cu toate acestea, acest scenariu este improbabil, deoarece consumul real al sării iodate în ambalaje de 1kg, conform estimărilor anterioare, depășește 30% din cantitatea totală importată. Pentru celelalte două scenarii, încasările depășesc cu mult cifra medie pentru anii respectivi.

Prin urmare, în ceea ce privește potențialele pierderi la bugetul public național, analizele efectuate sugerează, din contră, o creștere a încasărilor la buget din aplicarea taxei respective. Totodată, prin acest proiect de lege se estimează o creștere progresivă a cantității de sare iodată importată. Este realist scenariul potrivit căruia cantitatea de sare iodată importată să depășească considerabil cifra indicată în calculul optimist, având la bază și planul de atingere a obiectivelor prezente în HG nr. 596/2011, care se referă la creșterea ratei de utilizare a sării alimentare iodate până la 90% din gospodării.

VI. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege este elaborat în conformitate cu legislația în vigoare și nu necesită elaborarea sau modificarea altor acte normative, cu excepția actelor normative subordonate celor care au suferit anumite modificări (hotărâri de Guvern, ordine ale autorităților administrației publice centrale etc).

VII. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Din momentul înregistrării, proiectul este plasat pe pagina web oficială a Parlamentului. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi supus avizării și consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale.

VIII. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă, după recepționarea raportului de expertiză anticorupție, în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

IX. Constatările expertizei de compatibilitate

Expertiza de compatibilitate nu este necesară, dat fiind faptul că actul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

X. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.

XI. Constatările altor expertize

Proiectul de lege nu necesită a fi supus altor consultări. Proiectul nu conține niciun aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, prin urmare nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Deputați în Parlament

Valentina MANIC

M. Gonza *M. Gonza*